

Zeven Psalmen

Voor vierstemmig gemengd koor

Felix Mendelssohn Bartholdy

Meer informatie over dit boek of over andere uitgaven van Proza Musica vindt u op www.prozamusica.nl

Omslagontwerp: Kees Proos

Deze uitgave is tot stand gekomen met goedkeuring van en in samenwerking met:

Carus-Verlag GmbH & Co KG
Musikverlag
Sielminger Str. 51
D-70771 Lf.-Echterdingen
Tel.: +49/ (0) 711-797 330-0
Website: www.carus-verlag.com

© 2009 Proza Musica muziekuitgeverij
De Riethoek 86
3901 KT Veenendaal
Telefoon: 0318 – 787272
Website: www.prozamusica.nl
Email: info@prozamusica.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeleelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voorzover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912 jO het Besluit van 20 juni 1974, St.b. 351, zoals gewijzigd bij Besluit van 23 augustus 1985 St.b. 471 en artikel 17 Auteurswet, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 882, 1180 AW Amstelveen). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Felix Mendelssohn Bartholdy	IV
Zeven 'Lobwasser' Psalmen	V
Psalm 2	1
Psalm 24	3
Psalm 31	4
Psalm 91	5
Psalm 93	6
Psalm 98	7
Psalm 100	8

Al de bovengenoemde Psalmen zijn ook afzonderlijk te bestellen.
Ga naar www.prozamusica.nl voor het bestellen van deze artikelen.

Felix Mendelssohn Bartholdy

Jakob Ludwig Felix Mendelssohn Bartholdy (Hamburg, 3 februari 1809 - Leipzig, 4 november 1847) was een Duits componist, dirigent, organist en pianist.

Mendelssohn werd geboren in een rijke protestants-Joodse familie. Mendelssohn was gedoopt maar werd desondanks door velen als joods gezien. Zijn vader Abraham Mendelssohn was bankier en zijn grootvader was de Joods-Duitse filosoof Moses Mendelssohn. In 1812 verhuisde de familie naar Berlijn. Op zesjarige leeftijd kreeg hij pianoles van zijn moeder en op zevenjarige leeftijd van Marie Bigot in Parijs. In 1817, na in Berlijn te zijn teruggekeerd, kreeg hij les in compositie van Carl Friedrich Zelter, wiens vriend Goethe hij in 1821 in Weimar bezocht.

Daarvoor, in 1818, op negenjarige leeftijd, trad hij op in een openbaar kamerconcert en voordat hij dertien was had hij al verschillende composities op zijn naam, waaronder het pianokwartet opus 1. Zijn vader was rijk genoeg om hem een privé-orkest te laten dirigeren. Hij componeerde zijn eerste symfonie op vijftienjarige leeftijd.

In 1827 schreef hij zich in aan de universiteit van Berlijn, om daar de geschiedenis- en filosofiecolleges

van Hegel te volgen. Hij kreeg pianoles van Ignaz Moscheles tijdens een bezoek. In 1825 voltooide hij de korte opera *Die Hochzeit des Camacho*, die op kosten van de familie in 1827 werd uitgevoerd. Op zijn zeventiende componeerde hij de ouverture voor de *Midzomernachtsdroom* van Shakespeare (de rest van de toneelmuziek werd in 1842 voltooid).

Hij maakte vele reizen, onder andere naar Parijs en Italië. In Rome trok hij op met Hector Berlioz, die daar verbleef als winnaar van de *Prix de Rome*.

In 1835 werd Mendelssohn de eerste muzikdirecteur, die tevens Kapellmeister van het Gewandhausorchester in Leipzig was. Voor die tijd waren deze twee functies gescheiden.

Tijdens een bezoek aan Frankfurt ontmoette hij Cécile Jeanrenaud, een nakomeling van een Franse Hugenotenfamilie, met wie hij op 28 maart 1837 in het huwelijk trad. Ze kregen samen vijf kinderen. In september van hetzelfde jaar dirigeerde hij zijn oratorium *Paulus* op het Birmingham Festival.

Mendelssohns twee oratoria *Paulus* en *Elias* waren beïnvloed door de muziek van Johann Sebastian Bach, die in vergetelheid was geraakt en die Mendelssohn weer onder de aandacht van het publiek heeft gebracht. In 1829 gaf Mendelssohn met groot succes een uitvoering van de *Matthäuspassion*, de eerste uitvoering van dit werk sinds het overlijden van Bach.

Hij vertrok in 1841 naar Berlijn, waar hij benoemd was tot directeur van de muziekafdeling van de kunstacademie. Hier componeerde hij toneelmuziek voor stukken in het Grieks, Engels en Frans.

In 1842 werd Mendelssohn als een der eersten opgenomen in de exclusieve Orde "Pour le Mérite".

Eind 1842 keerde hij naar Leipzig terug en richtte daar het conservatorium op. Hij gaf les in piano en compositie. Hij had echter een slechte gezondheid en zijn bezoek aan het Birmingham Festival op 26 augustus 1846 was zijn op één na laatste bezoek aan Engeland. Na zijn laatste bezoek aan dat land in de lente van 1847 was hij erg gedeprimeerd door het overlijden van zijn zuster Fanny Hensel.

Hij ging naar Zwitserland, maar was te ziek om te werken en keerde weer terug naar Leipzig in september 1847 waar hij, op 4 november, slechts achtendertig jaar oud, zwaar overwerkt en geheel uitgeput, na een reeks hartaanvallen overleed.

De Nationaalsocialisten verboden Mendelssohns werk dat zij als "Joods", en daarom verwerpelij, beschouwden.

Zeven 'Lobwasser' Psalmen

In de literatuur over Mendelssohn is tot nu bijna nooit aandacht besteed aan de zeven zogenaamde 'Lobwasser' Psalmen. Toch is er behoorlijk wat materiaal beschikbaar die ons informeren over de datum waarop en het motief waarom deze Psalmen zijn ontstaan.

Al in 1573 zorgde Ambrosius Lobwasser voor een vertaling van de Franse psalmen in het Duits; de 'Duitse Datheen' dus. Deze vertaling gebruikte voor deze psalmzettingen.

De Lobwasser Psalmen zijn geschreven in het kader van hervormingsmaatregelen die Friedrich Wilhelm IV, koning van Pruisen, uitvoerde kort na zijn troonsbestijging in 1840. Vanaf het begin van zijn regering betrok de koning Mendelssohn bij een grootschalige verbetering van het muzikale leven in Berlijn.

Een van de bepalingen was dat op bepaalde dagen aan het begin van de dienst een psalm gezongen moest worden door het koor. In 1843 kreeg Mendelssohn een schriftelijk verzoek voor alle kerkelijke feestdagen de daarbij behorende psalmen te voorzien van vierstemmige zettingen. De lijst bevatte 21 psalmen voor het kerkelijk jaar. Zeven van de 21 psalmen op deze lijst zijn speciaal gemarkeerd. Dit zijn precies de zeven psalmen die de zogenaamde 'Lobwasser' psalmen vormen: Psalm 24 (voor Advent zondag), Psalm 2 (voor Kerstdag), Psalm 93 (voor de zondag na de Kerstdagen), Psalm 98 (voor Nieuwjaarsdag), Psalm 100 (voor Epiphanien), Psalm 31 (voor Quinquagesima) en Psalm 91 (voor de Eerste zondag van de vasten).

Mendelssohn's eerste idee was om de psalmzettingen te gebruiken uit een vierstemmen-uitgave van de Lobwasser Psalmen die waren gepubliceerd in Leipzig in 1584. Echter, nadat hij Psalm 24 had gekopieerd gaf hij er een streep door en voorzag de melodie van Psalm 24 van een nieuwe harmonisatie (zie de afbeelding hierna).

Vanuit muzikaal oogpunt zijn deze psalmzettingen niet van groot belang. Het zijn allemaal vierstemmige zettingen waarbij de sopraan de relatief eenvoudige oorspronkelijke melodie zingt en de harmonisatie een barokke stijl hebben.

Meer informatie over deze psalmen vindt u in de Duitstalige uitgave van Carus-Verlag 'Felix Mendelssohn Bartholdy – Neun Psalmen und Cantique' (Carus CV 40.479/90).

Allegro *Andante*
Auf der Leinwand des Bildes der Palmen, gedruckt Leipzig 1584

Allegro

Im Jahr der Freiheit geseht / Und nach demselben geseht / Und in demselben Jahr

Andante

hiesigen / (Denn die Freiheit ist geseht in demselben Jahr) / Und in demselben Jahr / Und in demselben Jahr

Allegro

hiesigen Jahr geseht / Und in demselben Jahr geseht / Und in demselben Jahr geseht

Auf der Leinwand des Bildes der Palmen, gedruckt Amsterdam 1696.

hiesigen Jahr geseht / Und in demselben Jahr geseht / Und in demselben Jahr geseht

hiesigen Jahr geseht / Und in demselben Jahr geseht / Und in demselben Jahr geseht

hiesigen Jahr geseht / Und in demselben Jahr geseht / Und in demselben Jahr geseht

hiesigen Jahr geseht / Und in demselben Jahr geseht / Und in demselben Jahr geseht

hiesigen Jahr geseht / Und in demselben Jahr geseht / Und in demselben Jahr geseht